

KONFERENCIA „(AKO) UČIŤ OCHRANU PRÍRODY NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH?“

CONFERENCE „HOW TO LEARN A CONSERVATION BIOLOGY AT UNIVERSITIES?“

Juraj ŠVAJDA¹ & Peter URBAN¹

¹ Katedra biológie a ekológie, Fakulta prírodných vied UMB v Banskej Bystrici, Tajovského 40, SK-974 01 Banská Bystrica, e-mail: juraj.svajda@umb.sk; peter.urban@umb.sk

V dňoch 6. až 8. novembra 2014 sa v priestoroch Fakulty prírodných vied UMB v Banskej Bystrici uskutočnila vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou „(Ako) Učiť ochranu prírody na vysokých školách?“. Jej cieľom bolo upozorniť na aktuálne úskalia výučby modernej ochrany prírody, resp. biológie ochrany prírody (*conservation biology*) na slovenských vysokých školách a začať diskusiu na danú tému aj s využitím skúseností kolegov z Českej republiky, ktorí zorganizovali niekoľko podujatí na danú tému. Snahou bolo tiež pokúsiť sa nájsť odpoveď na otázku kam smeruje ochrana prírody na Slovensku a ako reagujú na súčasný trend jej vývoja vysoké školy, resp. ako majú orientovať absolventov, ktorí sa chcú uplatniť v praxi ochrany prírody, prípadne vyučovať biológiu na základných a stredných školách.

Usporiadateľmi konferencie bola Katedra biológie a ekológie FPV UMB v Banskej Bystrici v spolupráci s Agentúrou ochrany prírody a krajiny ČR v Prahe a Štátnou ochranou prírody SR v Banskej Bystrici. Konferencie, ktorú podporilo aj Občianske združenie Príroda z Banskej Bystrice, sa zúčastnilo celkovo 34 účastníkov zo Slovenska a Českej republiky, vrátane viacerých univerzít (UK Bratislava, UKF Nitra, UP Olomouc, KU Praha).

Konferencia mala 4 tematické okruhy:

- aktuálne problémy ohrozenia a ochrany biodiverzity a ich odraz vo výučbe na vysokých školách;
- úloha vysokých škôl pri ochrane prírody (biodiverzity);
- stav výučby ochrany prírody na Slovensku;

- čo potrebuje prax ochrany prírody od absolventov vysokých škôl?

V rámci 4 blokov referátov odzneli 3 plenárne prednášky (J. Plesník: Novinky z péče o biodiverzitu; J. Dlouhá: Jaké jsou trendy ve vzdělávání k udržitelnosti na vysokých školách? Závěry Dekády UNESCO pro vzdělávání pro UR a zajímavé iniciativy; J. Kadlecík: Národní strategie ochrany biodiverzity na Slovensku) a 13 příspěvků. Po nich probíhal závěrečný workshop. Prezentácie, diskusie a práca v skupinách v rámci tvorivej dielne, upozornili na niekoľko zaujímavých skutočností. Vzhľadom na riešenie nových problémov v ochrane biodiverzity by mali byť študenti (absolventi) pripravení riešiť nové výzvy v tejto oblasti, pričom dôležité je aj poznanie historických súvislostí a interdisciplinárny prístup. To si vyžaduje od pedagógov osvojenie si nových kompetencií pre udržateľné vzdelávanie a zmenu motivačného systému tak, aby rovnako dôležitým kritériom okrem publikačnej činnosti bolo aj vzdelávanie študentov. Viacero prezentujúcich zdôraznilo potrebu silnejšieho prepojenia na prax (záverečné práce, exkurzie, praxe) vychádzajúce z dôležitých dokumentov a stratégií prijatých na národnej úrovni (národná stratégia ochrany biodiverzity). Dôležitým sa v dnešnom svete javí najmä potreba mať jazykovo zdatných študentov (možnosti zahraničných stáží), silnejšia motivácia študentov pre ich uplatnenie v praxi a prípadná zmena defenzívneho termínu „ochrana prírody“ na pozitívnejší (napr. starostlivosť o prírodné zdroje).

Práca v skupinách počas tvorivej dielne (foto © P. Urban)

Súčasťou konferencie bola aj exkurzia do Chránenej krajinej oblasti Poľana, ktorú v roku 1990 vyhlásili za rovnomennú biosférickú rezerváciu (rezervu biosféry) v rámci programu UNESCO Človek a biosféra. Ide o príklad trvalo udržateľného života, prijateľnej rovnováhy a vzájomného vzťahu človeka s prírodným prostredím, v ktorom sa ochrana prírody spája s ochranou kultúrnych hodnôt a ekonomickým rozvojom územia, vrátane rozvoja cestovného ruchu. Aj preto prebiehajú v súčasnosti snahy o rozšírenie prechodnej zóny BR Poľana o Hriňovské lazy bez statusu chráneného územia, v ktorom sa dosiaľ zachoval tradičný spôsob obhospodarovania pôdy.

Vybrané príspevky z konferencie i jej závery budú publikované v nasledujúcom čísle tohto časopisu v roku 2015.

Súčasťou konferencie bol aj terénna exkurzia do CHKO BR Poľana (foto © P. Urban)